

Laiendusi ja pudemeid artiklile „Kui uue maja asemel tegutses trükikoda“ (VaR nr 2/2020 (10))

Materjalide valimisel ja artikli teksti koostamisel kogunes seda oluliselt rohkem, kui ajakirja trükipind avaldada võimaldas. Vähe tõenäoline, et meie praegused kadetid ja ehk ka enamik töötajaid tunneks tõsist huvi akadeemia kirjastustegevuse väljakujundamise vastu. Sestap on minu ajalooliste artiklite sarja avaldamise mõte eelkõige selles, et olnud veebis säilitada. See annab võimaluse ka järgnevatel aegadel teemade vastu huvi tundjate otsimisvaevu vähendada. Tuleb ju arvestada, et tööalaseid SKA arhiivimaterjale suures osas ei säilitata pikemat aega ...

Väljapääsu otsides

Akadeemia õppekavade järgse eestikeelse õppekirjanduse praktilise puudumise kõrval oli teiseks tõsiseks probleemiks terminoloogia puudumine ja seda eelkõige kaitsekolledži erialade õppeainetes. Pärastsõja aegse sõjatehnika ja -taktika kiire arengu tõttu kasutusele võetud uued oskussõnad eesti keeles praktiliselt puudusid. 1991 alustas Keeleameti juures tegevust ajutine sõjandusterminoloogia komisjon, mis 2003 kujundati Kaitseministeeriumi juurde loodud sõjandusterminoloogia komisjoniks. Eesmärk oli välja töötada uute mõistete ühtsed eestikeelsed vasted, samuti ajakohastada aja jooksul teisenenud sisuga vanad sõjandusterminid.

Asjasthuvitatud poolena andis komisjoni töös oma panuse ka akadeemia kirjastuse keeleteoimetaja Mailis Moora. Komisjoni töö mahukusest annab ettekujutuse Internetist leitav teade, et “2008. aastal käsitles komisjon kokku 1422 kaitsevaldkonna terminit”. 2005 viidi kõnealune komisjon Eesti Keele Instituudi alla, kus see tegutses aastani 2017. Praegu tegeleb sõjandusterminoloogia arendamisega SKA-st väljakasvanud Kaitseväe Akadeemia (endine KVÜÕA). Ingliskeelse õpiku “Tulekahju dünaamika” tõlkimisel töötas ülaltoodud põhjustel ajutine SKA kirjastuse, Päästekolledži ja Päästeameti ühine keeleterminoloogia komisjon.

On täiesti loomulik, et akadeemia õppekavade järjepideval täiustamisel muutub osa meie varasematest trükistest edaspidi mittevajalikeks ning nende koguste pikemaajaline säilitamine pole otstarbekas. Küll oli toonase Sundeksemplaride seadusega (alates 01.01.2017 kehtib Säilituseksemplaride seadus) pandud Eestis ilmuvate originaaltrükiste alalise säilitamise kohustus mitmetele asutustele. Selle eesmärk on trükiste, kui rahvuskultuuri olulise osa, täieliku kogu loomine ning nende riiklik hoiustamine ja kaitse. Vaatamata aegade jooksul toimunud muudatustele peaks kõik SKA kirjalikud väljaanded olema käesoleval ajal saadaval vähemalt Rahvusraamatukogus, Tartu Ülikooli Raamatukogus ja Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogus.

Veel akadeemiale trükibaasi loomise katsetest

Mittekoosseisulise õppejõuna töötanud psühhiaater Jüri Ennet tõi meile ühe asjahuvilise, kes soovis rajada värvitrükikoda vaimuliku sisuga (aja)kirjanduse trükkimiseks. Pakkusime välja terve praeguse Sarapuu tn jalgsipääsla kõrval olnud NLiidu sõjakooli vahtkonnamaja. Firma loobus, sest ruumid nõudsid mahukat kapitaalremonti, nt aknapiida ja seinte vahelt paistis valgus läbi ...

Artikli pealkirjas mainitud trükikoda toimetas uue õppekompleksi asukohas varem asunud NLiidu sõjakooli sööklahoones, mis oli oma mahult üsna suur ning enamus ruumidest lagastatud ja SKA poolt kasutamata. Hoone mastaabist saab aimu, kui mainida, et selles olnud kahest suurest söögisaalist vaid ühes töötas meie kadettide söökla (*loe Verbis Aut Re nr 2/2017 (2)*) ja seejärel poksi- ning jõusaal, aga teist söögisaali kasutati spordisaalina. Seal õpetas akadeemias esimesest aastast tänaseni töötav Jüri Kulbin kadettidele enesekaitset ja kolme judomatti rentisid mitmesuguste võitluskunstidega tegelevad spordiklubid.

Hoone Lasnamäe poolses tiivas tegutsenud Raber Pluss OÜ trükikoja ruumidesse toimus sajandivahetuse paiku sissemurdmine ja varastati mõningaid töövahendeid, s.h ka näiteks väike õhuniiskuse mõõtja! Suurem kahju tekkis vahetult enne tööpäeva algust toimunud põlengust, mille süütamiseks oli kasutatud trükimasina trumli/valtside pesemise (põlevat)

vedelikku. Süüdlasi leida ei õnnestunud kuid toonane rektor Heiki Loot oli mures võimalike uute intsidentide pärast. Ka tema muude arusaamatute kartuste/kahtlustuste tõttu lahkus trükifirma meie õuelt ning asunud suurematesse ruumidesse Suur-Sõjamäel, jätkas meie trükitehnikute täitmist, aga nüüd juba avalike turuhindadega!

SKA esimese värvitrukise kurvast saatuses

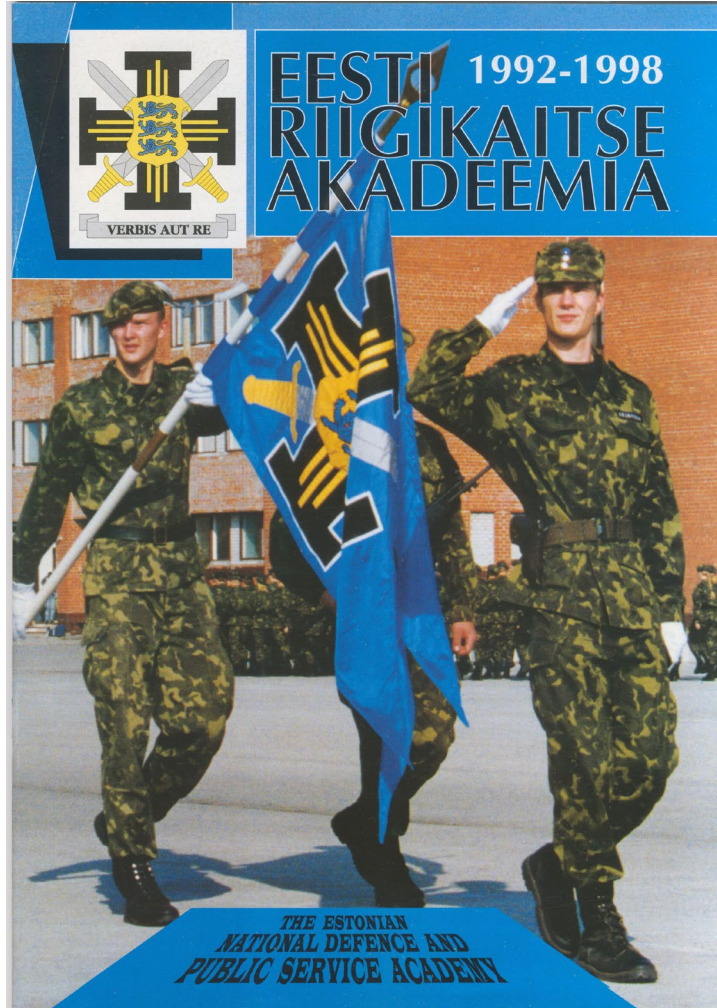
Nagu artiklis mainitud sai akadeemia esimeseks värvitrukiseks 1998 aprillis ilmunud brošüüri „Eesti Riigikaitse Akadeemia 1992-2008“, millest juunis valmis ka ingliskeelne tõlketrukis. Eesti Sisekaitse Akadeemia kujunemisest Eesti Riigikaitse Akadeemiaks ja selle arendamisest tegid teksti prorektorist professor Ivar Aimre ja filoloogist rektori abi Tiit Mesila. Olude sunnil kujunes see väljaanne SKA esimese rektori Eduard Raska tööperioodi kokkuvõtteks, sest sama aasta suvel saadeti akadeemia uueks rektoriks Heiki Loot. 2007. a väljaandest „Sisekaitseakadeemia 15 aastat“ loeme, et viimane tuli ülesandega kujundada „militaarülikool“ ümber „avaliku teenistuse rakendus-kõrgkooliks“, paraku (Justiitsministeeriumis?) ette valmistatud akadeemia uue põhikirja projekti ei kooskõlastanud Haridusministeerium ega ka Siseministeerium. Arenguna muudeti Valitsuse 4. juuni 1998. a määrusega akadeemia nimi Sisekaitseakadeemiaks ning kinnitati uus põhikirja.

Eeltoodust tulenevalt kahjuks esimese värvitrukise tiraažid ei jõudnud veel levida, sest akadeemia ümberkujundamise tuultes lasi uus rektor kirjastusele teatamata

põhjustel need tiraažid hoovitöölisel lihtsalt utiliseerida! Seostan seda samaaegse käsuga eemaldada hoonetest mõõkadega SKA logode kujutised ning lõpetada selle logo kasutamine trükistel, kirjaplankidel ja visiitkaartidel, samuti akadeemia lipu kasutamine. Rektori kt Peeter Järvelaid taastas nende kasutamise, aga A-hoone vestibüüli seinal olnud kolmemõõtmeline logo (teine sarnane on säilinud sama hoone ruumis A-101) ootavad tõsist korrastamist ja miks mitte üleviimist uude kompleksi auväärsetele kohtadele. Võimalik, et üks sobiks vestibüüli Siimu kaitse alla ja teine kompleksi läbiva koridori lõppu spordikeskuse juurde või suurde pallisaali.

Veel kirjastuse tehnilise baasi kujunemisest

Loomulikult alustasime mehaaniliste kirjutusmasinatega, sest siis tulid kõik käsikirjad trükikotta andmiseks niiöelda „raami lüüa“. See tähendas, et masinakirjutaja pidi teksti paigutama A4 formaadis lehel määratud mõõtudega raami sisse nii, et seal oleks 60 rida, milles igaühes 40 tähemärki koos sõnavahedega. Kuna tekst pidi olema joondatud mõlemast servast, siis võite arvata, millist vaeva pidi masinakirjutaja nägema, arvestades igas reas sõnade poolitamise võimalustega ning sobitades sõnavahede tühikute koguseid!

SKA arvutiajastusse sisenemisest saate lugeda *Verbis Aut Re nr 1/2018 (3)* ja nii saimegi kirjastusele lauaarvutid üsna esimeste seas juba aasta 1993 lõpuks. 1994. a jaanuaris saime soomlastelt annetusena personaalarvuti Compaq (486) koos toona defitsiitse kirjastustarkvaraga MS Publisher. Kogu mõnevõrra mahukama annetuse akadeemiales andis

kantsler professor Feliks Angelstokile üle Soome Vabariigi Maakaitse Ühingu esimees Tuomo Lintulaakso. Annetuse saamist vahendas Eesti Sisekaitse Akadeemia kaitsekolledži nõunik, Soome Vabariigi kolonelleitnant Eero Riuttala. Pärast küljendaja töölevõtmist hakkasime alates 1994. a veebruarist käsi-kirjade trükieelses ettevalmistuses kasutama vaid arvutiküljendust.

Õnnelikud kirjastajad Soome annetajate ja annetusega. Vasakult Mailis Moora, Tuomo Lintulaakso, Eero Riuttala ja Valdur Talts. Istub kirjastuse pesamuna Reena Kitsing.

Foto Imandi Kuimet

Artiklis oli mainitud prorektor Ivar Aimre olulist osa kirjastuse tehnilise baasi arendamisel ja nüüd veidi lähemalt ka kaugõppurite õppemaksudest laekunud omatulu arvel ostetud unikaalsest rotaator tüüpi A3 formaadiga seadest RISO GR3750. Vastavalt originaalile põletati trumlil olevasse kilesse elektrisädemega trükivärvi läbipääsuks paberiga kokkupuutel tihedad avad, mis võimaldasid trükikvaliteeti 600x600 DPI (punkti tollile). Väga madala lehe omahinnaga seade võimaldas ühe trükivormiga valmistada kuni 2 tuhat koopiat! Masina töökiirust oli võimalik reguleerida vahemikus 60 kuni 120 lehte minutis (võrrele arvutiprinteritega, paraku tulid koopiad minul hiljem käsitsi komplekteerida!). Kuigi masin trükkis vaid ühte värvi korraga, siis trumlite ja värvi-padrunita vahetamisega sai samale lehele ükshaaval juurde trükkida ka muid värve.

Lisaks osteti kirjastusele väga korralik A3 paberi giljotiinlõikur ning konspektide kammkõite ja brošüüride/raamatute liimkõitmise seadmed. Seega oli kirjastusosakonna tehniline baas vajadustele vastavalt välja arendatud, paraku SKA struktuuri muutmise tõttu kirjastusosakond aastaks 2008 kaotati, kirjastustegevus koos kogu loetletud tehnikaga anti üle raamatukogu haldusalasse. Mina asusin pensioniealisena korraldama akadeemia sisevalvet ja selle tehnika

Siin olen kirjastuse "vaimse isaga". Ivar Aimre (11.09.1941-10.11.2009) töötas SKA-s alates 01.08.1992 kuni surmani. *Foto Valdur Taltsi kogust*

edaspidise kasutamise kohta mul andmed puuduvad. Praeguseks on kirjastuse endises laoruumis (A-002) sellest igati töökorras komplektist säilinud vaid 3 värvipadrunit ja kotitais liimpadjakesi köitemasinale ...

Rauast tähtsam oli inimtegevus

Kui aprillis 1993 alustasin peaspetsialistina akadeemia kirjastustegevuse arendamist, kui esialgu tellitud käsikirjade nn „raamilöömise“ kõrvale otsisin ka ajakohasemaid võimalusi. Kirjastusele arvuti saamiseni tellisin eraisikult lepingu alusel tekstidest trükioriginaalide valmistamise arvuti abil. Valmistooted saime kätte 8 tollistel ümbriketastel ning informaatikaosakond tegi oma tekstiredaktoriga seadmel (seda on peetud SKA esimeseks arvutiks, vt *Verbis Aut Re nr 1/2018 (3)*) lehtede väljatrükid. Paberoriginaale pildistas, trükiplaadid valmistas ja meie tellimusi tiražeeris esimesel aastal AS Trükkal, millise juhatuse liige olin olnud Eesti Õppekirjanduse Keskuse direktorina enne akadeemiasse tulekut. Ja seda kuni trükikoja Raber Pluss käivitumiseni meie territooriumil.

Akadeemias kirjastusgrupp (hiljem tegutses see kirjastustalituse, kirjastusosakonna ja lõpuks kirjastuse nime all) kujunes, kui tööle oli võetud keeleteimetaja Mailis Moora (01.10.1993) ja küljendaja Reena Kitsing (15.02.1994)

Kui Tartu Ülikooli filoloogi haridusega M. Moora asus meile väljastpoolt maja, siis Reena oli üks esimestest akadeemia töötajatest ja võimalik, et tööleasumine oli seotud tema isaga, kes oli SKA kaitsekolledži ülem Endel Hirvlaane. Olles alates 07.09.1992 paar kuud töötanud mittekoosseisulisena ja alates 02.22.1992 rektori kantselei masinakirjutajana, asus ta 16.02.1994 kirjastuse küljendajaks. Selle ametikoha loomist tingis soomlaste kingitud personaalarvuti saamine koos toona haruldase kirjastamise programmiga Publisher.

Küljendaja Reena Kitsing'u sünnipäev, 1998. Kõik on veel kena ja tema kõrval toimetaja Mailis Moora ning lähemad kaastöötajad: õppeosakonna juhataja Ene Pill, kriminoloogia uurimisgrupi teadurid Anna Markina, Galina Kilg ja Liivia Rinne ning spordijuht Epp Jalakas ja personalispsialist Aino Lodi. *Foto Reena Kitsingu kogust*

Sajandivahetuse paiku muutus riigis ja ka akadeemias moeasjaks teenuste sisseostmine, nt lõpetati meil mitmel põhjusel koosseisulise söökla tegevus (vt *VaR nr 2/2017 (2)*), hiljem teenindasid meid end mitteõigustanud koristusfirmad, ning ka sisevalve teenistus asendati turvafirmadelt ostetava teenusega. Ja ega kirjastusosakondki sellest puutumata jäänud. Alates

1. jaanuarist 2001 koondati toimetaja ja küljendaja ametikohad. Tegin rektor Heiki Loot'ile põhjaliku kalkultatsiooni nende tööjõu kuludest (töötasud, riigimaksud ja puhkusetasud) ning jagasin summa aasta jooksul ilmunud trükiste kogumahule arvestuspögnates (á 40 tuhat tähekohta). Oodatult oli see osa trükise omahinnast märgatavalt väiksem kui neid teenuseid turult ostes. Siiani on hingel, kui rektor koputas lauale ja ütles „Talts, räägi vähem, see on otsustatud asi!“. Siinkohal ei saa jätta märkimata, et SKA struktuuris kirjastus jätkuvalt säilis, kuigi ainult juhataja isikus! Arvan, et rektor säilitas osakonna nime vaid seetõttu, et toona ühelgi teisel rakenduskõrgkoolil taolist struktuuriüksust polnud ega ka aktiivset kirjastamistegevust neis ei toimunud ...

Kirjastuse juhi põhitöö oli suhtlemine õppeallüksuste juhtidega käsikirjade valmimiseks, samuti nende trükiks ettevalmistamise, trükkimise ja toodangu müügi korraldamine. Üksi jäädes lisandusid neile kohe kohustused leida toimetajaid ja küljendajaid, sõlmida nendega töövõtulepinguid ning tellimuste täitmise käigus nendega suhelda. Veidi leevendust andis asjaolu, et varasem suuremahuline käeline tegevus rakendustrükiste originaalide tekitamisel asendus nende kujundamisega arvutiprogrammiga Corel Draw.

Veel mõndagi avaldatud õppe- ja teaduskirjandusest

Pikemalt on kirjastuse esimese 15 aasta tegemistest lugeda SKA ajalehe Verbis Aut Re 2012. a mai numbrist. Ajaloolise tõe huvides on küllap tark siinkohal mõned andmed järeltulijate jaoks siiski kirja panna. Ajakirja artiklis on nimetatud SKA kaks esimesena ilmunud õppematerjali, milliste koostajaks oli korrektsioonikolledži direktor Uno Ilm. Loodetavasti on nende harulduste kontrolleksemplarid meie raamatukogus säilinud ... Akadeemias ilmunud teaduskirjanduse ja konverentsimaterjalide kõrval vajab märkimist sari „SKA Toimetised“, mille 1. number ilmus enne minu tööle asumist 1993 ja minu aegne viimane (6.) aastal 2007.

Ajakirja käesolevas numbris toodud kirjastuse 86,5 kroonine omatulu suurus 1999. aastal ei tulenenud trükiste kõrgetest müügihindadest, mis turumajanduse tingimustes poleks end õigustanud. Kirjastuse laos oli müügiks pea kõikide varem ilmunud väljaannete jäägid ja neid oli jätkuvalt müügil. Põhiline oligi tellida optimaalseid tiraaže, sest toonane trükitehnoloogia tegi väikeste koguste trükkimise kalliks. Ülearu suurte koguste trükkimine aga vähendas kirjastuse omatulu ja seoses õppekavade muutmistega võisid trükised osutada kasutuiks!

Aastal 1998 ilmus 25 akadeemia väljaannet. Foto raamatust „Sisekaitseakadeemia – 20“

Ilmnenud trükipraagi asendamiseks trükkisid ofsettrükikojad enda lattu varueksemplare. Pärast digitrükikodade tekkimist tiraaži probleem lahenes, kuna ühe eksemplari hinnal polnud enam suurt vahet, kas tellida 5 või 50 eksemplari. Sellega kahanesid kirjastuse laoseisud oluliselt kuna nõudluse korral oli võimalik mõne päevaga tellida vajaminev lisatrüki kogus.

Alates 1994. aastast ilmunud õppematerjalide sarjad on ajakirja artiklis kenasti loetletud. Peamiselt seoses akadeemia õppekavade muudatustega, aga ka üleminekuga kirjastuse väljaannete ühtsele kaanekujundusele alustati aastal 1999 uut sarja „Avaliku halduse alused“, mille esimeseks väljaandeks sai Julia Laffranque'i õpik „Euroopa Liit ja Euroopa Ühendus. Institutsioonid ja õigus“. Järgmisel aastal alustati sarja „Politseiõpik“, mille avas soome autorite kollektiivi tõlkeõpik „Lähipolitsei kui lähenemisviis“. Samas sarjas ilmusid hiljem neli köidet saksa keelest tõlgitud politseitaktika õpikut ning kaks soome keelest tõlgitud õpikut – „Politseitöö psühholoogia“ ning „Eetika ja politseitöö“. Kõikide nimetatud tõlkeõpikute avaldamiseks saime autoriõiguste omajatelt nõusoleku selle eest tasu maksmata.

Sarja „Päästeõpik“ avas emeriitprofessor Andres Talvari initsiatiivil ja tõlkes väga mahukas Inglismaalt ostetud litsentsi alusel avaldatud õpik „Tulekahju dünaamika“. Järgmise sarja „Avalik juhtimine“ avas haldusõpetuse õppetooli juhataja Anne Valk'i õpik „Organisatsioon ja juhtimine avalikus sektoris“, milline osutus selle teemaderingi esmakäsitluseks Eestis. Sarjana võib käsitleda ka teadus- ja arendusprorektor Ramon Loik'i initsiatiivil ja EL rahalise abiga avaldatud finantsistidele suunatud kuut tõlkeõpikut: „Otsene maksustamine: Euroopa Kohtu viimase aja arengutendentsid“, „Euroopa ühinemiste ja omandamiste raamatupidamine“, „Tarnekoht Euroopa käibemaksu mõistes“, „Tulu mõiste: Multidistsiplinaarne analüüs“, „Rahvusvaheline siirdehinna määramine. Immateriaalse vara hindamine“ ja „Maksualane karistusõigus ja maksualane väärteloõigus“. Laiema üldsust silmas pidades ilmusid Einike Uri „Õiguslane ja siseasjade koostöö Euroopa Liidus“ ning Hans Hattenhaueri tõlkeõpiku „Euroopa õiguse ajalugu“ II raamat.

Ülalpool mainitud SKA väljaannete ühtne kaanekujundus tulenes rektor Heiki Loot'i ajal tellitud nn korporatiivgraafika komplektist, kus olid kirjalankide, visiitkaartide, tänu- ja aukirjade, aga ka trükiste kaanekujundamise näidised pea igaks elujuhuks. Veel tänagi saab raamatukogus näha toonaseid kammköites konspektide ja liimköites õpikute kaanekujundusi kollase, sinise ja musta värviga. Mingi tagamõttega oli SKA firmastiili kujundaja kasutanud haruldasi kirjatüüpe, milliseid tavalise Office programmidega kaasas polnud. Tõenäoliselt firma lootis, et hakkame oma kujundusi neilt tellima, aga Internetiavarustest sain siiski nende kirjatüüpide font'id enda arvutisse. Soovijad võivad veenduda, et ka tänase Office pakutavate kirjatüüpide valikust neid ei leia, nt Geometric 415, või Novarese koos nende erinevate variatsioonidega ...

Mida see ISBN veel väljaannetel tähendab?

Esimesed 43 väljaannet veel ei olnud ISBN registris. Alates 1996 veebruarist hakkasime akadeemia trükiseid märgistama Eesti ISBN Agentuurist väljastatud ISBN (*International Standard Book Number*) numbritega ja neile vastavate EAN triipkoodidega. Näiteks oli emeriitprofessor Ivar Aimre Sotsioloogia õpiku 3. trüki ISBN 978-9985-67-142-9, kus 978 tähistab trükiseid, 9985 on maa- ehk keeletunnus, 67 tähistab SKA kirjastust, 142 on meie väljaande jrk nr ning 9 on kontrollnumber. Peale ISBN on erinevate väljaannete puhul kasutusel veel muudki standariseeritud märgistamise süsteemid.

Ja lõpetuseks mõned tänusõnad kirjastuse abilistele

Loomulikult ei jõudnud ma ise kõikide õppejõudude-autoriteni, et nende käsikirju välja anda. Võtmeisikuteks olid kolledžite/allüksuste juhatajad, kes korraldasid kirjastamise ettepanekute esitamist SKA kirjastusnõukogule. Pärast trükise plaani võtmist tegid nemad suure töö õppejõu käsikirjade õigeaegseks valmimiseks ning esitamiseks kirjastusosakonnale.

Selle kõrval tegin omapoolset koostööd kolledži metoodikutega hoidmaks silma peal käsikirja valmimise käigul, mille mõte oligi omaltpoolt tagada käsikirjade tähtajaline valmimine. Mõned minu lähemad abilised on näha viimasena lisatud fotol.

Artikli alguses mainitud vananenud eestikeelne terminoloogia või selle puudumine üldse, andis eriti tunda kaitsekolledži õppejõudude koostatud käsikirjade puhul. Praktiliselt kõik valdasid neid termineid vene keeles, mis meid aga kuidagi ei aidanud. Selle kolledži (alates 1993. a sügisest nn Sõjakool) aktiivsemad õppematerjalide koostajad olid Jaak Haud, Ervin Odar, Karl Paks, Ahto Peets, Jaan Sassian, samuti PhD Lembit Võime.

Seisusekohaselt olidki SKA aktiivsemad õppe- ja ka teaduskirjanduse koostajad teisedki doktorikraadidega töötajad – rektor Eduard Raska, professorid Ivar Aimre, Feliks Angelstok, Jaan Huik, Heinu Koitel, Helmo Käerdi, Jaan Pärnat, Harry Roots, Andres Talvari, Toomas Varrak. NLIidu Pedagoogika Akadeemia liikme Ants Kõverjalg kõrval pakkusid kirjastusele rõõmu noorema generatsiooni magistrid Monika Mikiver, Karin Sein ja paljud teised õppejõud, s.h mittekoos- seisulisedki.

Meenutades tänulikult kõiki käsikirjade autoreid meeldiva koostöö eest märgin, et ülaltoodud loetelu koosneb vaid mulle esimesena meelde tulnud nimedest. Rohkem meie akadeemia esimestest õppejõududest saate lugeda ajakirjast

Verbis Aut Re nr 2/2019 (7). Kõiki SKA ajakirjades varem ilmunud minu koostatud SKA ajaloo alaseid nupukesi loe huvi korral siit: <https://www.sisekaitse.ee/et/verbis-aut-re-0>.

Tänu autorite ja õppeabi töötajate pingutustele märgati ka kirjastustegevuse jõudsat arengut akadeemias, kus ligemale 15 aastase tegevuse jooksul olin seotud kokku **297** eri nimetusega õppe- ja teadusväljaande ilmumise korraldamisega. Lisafailis olevast loetelust saate ülevaate minu töötamise ajal ilmunud traatköites brošüüridest ja liimköites raamatutest, millistele omistati ISBN numbrid (kokku 149). Ülejäänud kogus õppematerjale ilmus kammköites trükistena, millistele ISBN numbreid ei antud. Minu kauaaegset panust akadeemia kirjastustegevuse arendamisse on märgitud Siseministeeriumi tänukirja, Politsei ameti aukirja, Päästeameti tänukirja ning mitmete SKA au- ja tänukirjadega.

mai 2020

Valdur Talts

SKA kirjastuse peaspetsialist alates 26.04.1993 ja juhataja 01.01.1998 26.02.2008

Minu 50. sünnipäeva (1994) kaunistasid kirjastuse lähemate abiliste seast ka (vasakult) Mai Tuulas päästekolledžist, Ülle Kabur justiitskolledžist ja Merike Laas kaitsekolledžist. Foto Imandi Kuimet